

Asia: VN/25733/2021-OKM-334

Lausuntopyyntö valtioneuvoston selontekoluonnokseksi - Uutta suuntaa Suomen digitaaliseen kompassiin

Tavoite 1 - Suomi kehittyy demokraattisena ja sivistyneenä yhteiskuntana digitalisoituvassa maailmassa.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Tavoitetta olisi hyvä täydentää tuomalla yhteistyön merkitys näkyväksi. Ilman laajaa ja pitkäjänteistä yhteistyötä eri toimijoiden välillä tavoite ei toteudu.

Ehdotus: Suomen menestys digitalisoituvassa maailmassa rakentuu osaamisesta, luottamuksesta, yhteistyöstä ja kyvystä hyödyntää teknologista kehitystä yhteiskunnan, talouden ja yksilöiden parhaaksi.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Avaintulos 1

* Tärkeä on huomioida metakognitiiviset taidot oppimisen ja osaamisen kehittämisen pohjana sekä niiden vahvistaminen. Vaikka puhutaan digitaalisesta kompassista, metakognitiiviset taidot ovat edellytys selviytymiselle.

* Tekoälylukutaito tulisi mainita omana kokonaisuutena.

* Olisi tärkeä huomioida mis- ja disinformaation tunnistamisen ja niiden vaikutusten arvioinnin taidot tässä yhteydessä. Ne ovat ratkaisevassa roolissa kun puhutaan luottamuksesta yhteiskuntaan ja demokratiaan, mutta oleellisia myös arjessa pärjäämisessä.

* Olisi tärkeä nostaa resilienssi ja varautuminen erilaisiin poikkeustilanteisiin mukaan osaamisiin.

Aikuisväestöstä mainitaan erityisesti ikääntyneet ja puhutaan ikäryhmistä. Olisi tärkeää huomioida myös muut ryhmät, mm. esimerkiksi erityisen tuen tarpeessa olevat, vammaiset ja maahanmuuttajat.

Digitaalisten perustaitojen rinnalla olisi tärkeää tunnistaa myös metakognitiivisten taitojen, oppimisen tuen sekä kognitiivisen saavutettavuuden merkitys. Osaamisen kehittämisen lisäksi tarvitaan ratkaisuja, jotka vähentävät kognitiivista kuormitusta ja tukevat erilaisten oppijoiden yhdenvertaista osallisuutta arjessa, opinnoissa ja työelämässä.

Suomi pysyy EU:n kärjessä digitaalisissa perustaidoissa. Perusta taidoille rakentuu varhain, ja niitä vahvistetaan systemaattisesti läpi koko kasvatus- ja koulutusjärjestelmän sekä sivistyspalveluiden.

Avaintulos 2: Laadukkaat ja laajasti hyödynnetyt kulttuuriperinnön ja tutkimuksen tietovarannot ylläpitävät ja uudistavat osaltaan sivistystä

Tässä olisi tärkeä huomioida näkemys tietovarantojen käyttö tekoälyjen koulutuksessa ja muussa vastaavassa käytössä. Onko se tässä jo huomioituna?

Avaintulos 3

“Digitaalisen ympäristön laadukas sääntely ja ohjaus edistävät saavutettavuutta, ehkäisevät haitallista kuormitusta ja varmistavat kaiken ikäisten käyttäjien mahdollisuudet valita turvallisia ja vastuullisia palveluja”

Ehdotamme että tässä puhutaan “kaikista käyttäjistä” ikärymien sijaan. Laaja-alaisen digitalisaation ja tekoälyn yleistymisen myötä kaikkien väestöryhmien digitaalisten taitojen, kuten digitaalisen lukutaidon, medialukutaidon, tekoälylukutaidon, mis- ja disinformaation tunnistamisen, eettisen ymmärryksen sekä oppimaan oppimisen taitojen merkitys kasvaa edelleen.

Avaintuloksessa olisi hyvä huomioida Suomen alueelliset ja maantieteelliset erot sekä digitalisuuden merkitys eroissa osallistumismahdollisuuksiin.

Lisäsehdotus

Osaamismahdollisuuksien kehittämisen rinnalla tarvitaan jatkuvaa tukea. Kaikki kansalaiset eivät pysty hyödyntämään tarjolla olevia digitaalisia palveluja tai koulutuksia ilman ohjausta, neuvontaa ja matalan kynnyksen apua. Erityisesti ikääntyneet, vammaiset henkilöt, maahanmuuttajat, heikossa työmarkkina-asemassa olevat, vähän koulutetut sekä henkilöt, joilla on oppimisvaikeuksia tai puutteellinen kielitaito, tarvitsevat saavutettavia ja monikanavaisia tukimuotoja. Tuen tulisi olla saatavilla sekä kasvokkaisesti että digitaalisesti.

Lisähuomio: Teknologioita, mukaan lukien tekoälyä, olisi hyödyllistä tarkastella myös oppimista, muistamista ja työn sujuvuutta tukevinä kompensoivina ratkaisuinä, ei vain osaamisvaatimuksina tai innovaatioina.

Tavoite 2 - Yhteiskunnan toimijoiden kyky omaksua ja soveltaa uusia ja kehittyviä teknologioita kestävästi ja tuottavasti on vahva.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Koulutuksen lisäksi tarvitaan jatkuvaa tukea ja luotettavan tahon tiedotusta. Muutos on niin nopea, ettei koulutusjärjestelmä ehdi muovautumaan kentän tarpeisiin. Vertaistuella pystytään auttamaan arjessa. Tarvitaan myös luotettavaa tahoa, jonka tiedotukseen kansalaiset voivat luottaa missä mennään ja mitä nyt pitäisi osata.

Koulutuksen järjestämisessä tulee myös huomioida Suomen alueelliset erot ja varmistaa mahdollisuudet osallistua koulutukseen, huomioiden myös etäopetus eri kouluasteilla.

Oppimismahdollisuuksina pienet oppimiskokonaisuudet kuten mikrokoulutukset tuovat nopeutta ja joustavuutta osaamisen kehittämiseen. Ne olisi hyvä mainita osana kouluttautumismahdollisuuksia. Osaamisen tunnistamis- ja tunnustamisen menetelmiä tulee kehittää, koska muutosrytmi on nopea. Tämä olisi tärkeä huomioida tekstin tasolla.

Tässä on tärkeä huomioida oppimisen tuki työpaikoilla ja tarve työssä oppimista tukeville käytännöille, kuten saavutettaville ohjeille, oppimisen tueksi

sekä tarvittaessa kohtuullisille mukautuksille.

Lisätään samalla tavalla kuin Tavoite 2/ Avaintulos 3:ssa

Opetushenkilöstöllä tulee olla mahdollisuus hankkia ja päivittää osaamistaan.

Avaintulos 2

Mihin seuraava lause viittaa?

“Ala on monipuolistunut ja erityisesti naisten osuus työvoimasta on kasvanut.”

Avaintulos 3

“Julkinen hallinto toimii digitaalisen yhteiskunnan kivijalkana. Siksi sen osaamisen on oltava vahvaa erityisesti datan ja algoritmien ymmärtämisessä, kyberturvallisuudessa ja tietosuojassa, teknologisten vaikutusten arvioinnissa sekä riskienhallinnassa ja tietoon perustuvassa päätöksenteossa.”

Osaamisen on oltava vahvaa myös erityisesti mis- ja disinformaation tunnistamisessa ja informaatiovaikuttamisen vaikutusten arvioinnissa ja kansalaisille tiedottamisessa. Tämä olisi hyvä olla näkyvissä tekstissä.

Tavoite 3 - Suomi on edelläkävijä digiosaamisessa ja teknologia-alan kehityksessä.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Tarkennuksena avaintulos 1: vaikutusten monipuolinen arviointi

Teknologia-alan kehitystä tukeva tutkimus rakentuu monialaiselle ja monitieteiselle osaamiselle, jossa huomioidaan teknologisten ratkaisujen yhteiskunnalliset, eettiset, pedagogiset, kulttuuriset ja taloudelliset vaikutukset.

Tarkennuksena avaintulos 2: Suomessa jo olevien osaajien, alanvaihtajien ja aliedustettujen ryhmien huomioiminen

Veto- ja pitovoimaa vahvistettaessa huomioidaan kansainvälisten osaajien lisäksi Suomessa jo olevien osaajien, alanvaihtajien ja aliedustettujen ryhmien mahdollisuudet osallistua digitaalisen yhteiskunnan kehittämiseen.

Tarkennuksena avaintulos 3: yhteys kestävyteen kaikilla kestävyiden aspekteilla

Koulutuksessa ja tutkimuksessa huomioidaan digitalisaation, datatalouden, tekoälyn ja kestävä digitaalisen siirtymän edellyttämät osaamistarpeet sekä niiden yhteys demokratiaan, yhdenvertaisuuteen, sivistykseen, hyvinvointiin ja ympäristölliseen kestävyteen.

Tavoite 1 - Datan saatavuus ja laatu sekä datanhallinnan infrastruktuuri tukevat yritysten arvonluontia ja ratkaisujen skaalautuvuutta.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Tavoite 2 - Tietoliikenneyhteydet ovat kattavat, turvalliset ja kestävät.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Tavoite 3 - Palvelin- ja laskentainfrastruktuurit ovat energiatehokkaita ja vastaavat julkisten palveluiden, yritysten ja tutkimuksen tarpeita.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Tavoite 1 - Digitalisaatio ja dataperustainen arvonluonti etenee yrityksissä.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Tavoite 2 - Yritysten tuottavuus ja kilpailukyky paranee uusien teknologioiden onnistuneen käyttöönoton myötä.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Tavoite 1 - Digitaaliset julkiset palvelut toimivat yhteentoimivina palvelukokonaisuuksina mahdollistaen sujuvan asioinnin ja korkean tuottavuuden.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Tavoite 2 - Julkinen hallinto hallitsee yhteiskunnan keskeisten toimintojen datan, teknologian ja infrastruktuurit turvallisesti, luotettavasti ja kustannustehokkaasti varmistaen yhteiskunnan toimivuuden kaikissa tilanteissa.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Tavoite 3 - Julkinen hallinto toimii tuottavasti tekoälyä sekä uusia digiteknologioita hyödyntäen.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Poikkihallinnollinen johtaminen ja yhteistyö

Ovatko siinä esitetyt digitalisaation johtamisen ja yhteistyön periaatteet perusteltuja osia osana Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Digikompassin tavoitteiden ja avaintulosten kokonaisuus

Puuttuuko digikompassin tavoitteista ja avaintuloksista yleisesti jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

-

Tuloksellisuuden seuranta ja vaikuttavuuden arviointi

Mitä mittareita tunnistatte tavoitteiden ja avaintulosten etenemisen mittaamiseen?

-

Miten digikompassin vaikuttavuutta tulisi Suomen tasolla mitata?

-

Toimintaympäristön kuvaus

Geopoliittinen ja taloudellinen toimintaympäristö

-

Turvallisuus ja resilienssi

-

Kriittiset teknologiat ja innovaatiot

-

Hyvinvointi ja yhteiskunnalliset muutokset

-

Digitalisaation ja datatalouden sääntely

-

Yhteistyö ja yhteentoimivuus

-

Uudet teemat

Tekoäly

-

Turvallisuus

-

Hyvinvointi

-

Yhteistyö ja yhteentoimivuus

-

Digikompassin kokonaisuus

Miten arvioisit digikompassia kokonaisuutena?

-

Muut kommentit

Mikäli kommentti ei sovellu lomakkeen muihin asiakohtiin, voit jättää sen tähän.

-

Honkonen Kaisa
Suomen eOppimiskeskus ry